

ФАКТОРИ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Герасименко Дарина Миколаївна, студент 4-го курсу юридичного факультету Київського Національного університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник: професор кафедри забезпечення фінансової безпеки та фінансового розслідування Національної академії внутрішніх, доктор юридичних наук, доцент **Тихонова Олена Вікторівна**.

Практика свідчить, що службова злочинність є явищем, яке саморозвивається і самодетермінується в межах загальної системи суспільства в цілому, а також детермінує цілу низку інших негативних соціальних явищ. Фактори службової злочинності – явища, процеси, інші чинники, які здійснюють будь-який детермінуючий вплив на злочинність, обумовлюючи її як явище та породжуючи конкретні прояви.

Залежно від рівня, змісту та сили детермінуючого впливу їх можна поділити на: соціальні передумови службової злочинності; загальні причини та умови службової злочинності – це чинники, які породжують її окремі види як свій наслідок або сприяють її існуванню; причини та умови конкретних службових злочинів органів місцевого самоврядування – це чинники, які, перебуваючи у прямому безпосередньому причинному зв'язку зі злочином, породжують його чи сприяють його вчиненню.

Такий поділ факторів службової злочинності є умовним, оскільки зазначені вище соціальні явища, процеси та чинники перебувають у постійній взаємодії та взаємозв'язку і їх роль у системі детермінант може змінюватися. Так, соціальні передумови, переплітаючись на загальносоціальному рівні, викликають інші небажані для суспільства явища і взаємодії та у дещо зміненому вигляді відіграють зумовлюючу роль або набувають форми безпосередніх причин та умов.

Водночас чинники, які виступають безпосередніми причинами та умовами існування та розвитку злочинності у сфері службової діяльності, взаємодіють і взаємообумовлюють причини та умови злочинності як соціального явища, які, у свою чергу, можуть трансформуватися у соціальні передумови корупції.

Об'єктивний аналіз динаміки та структури досліджуваної злочинності показує, що основні її фактори коріняться в економіці: неузгодженість фінансової, податкової, інвестиційної, банківської, промислової, господарчої та митно-тарифної політики, "тінізації" найважливіших її ланок. Саме вони, поряд з багатьма іншими чинниками, привели в рух процеси, які стали матеріальною основою корупції. Стрімка зміна відносин власності, слабо контрольовані процеси роздержавлення ще більш поглиблюють і сприяють розвитку службової злочинності.

Крім того, на думку окремих науковців, однією з головних причин службової злочинності є поступова монополізація управлінською елітою адміністративних органів основних сфер управління: законодавчої судової, адміністративної (урядової), економічної та інших. Інтереси, які формуються в процесі виконання функціональних обов'язків управлінською елітою окремих адміністративних органів, відрізняються від інтересів суспільства в цілому. Діяльність поступово спрямовується на користь інтересам означеного органу та його представників. Реалізація інтересів відбувається шляхом їх нормативного закріплення у вигляді системи реальних пільг та привілеїв, яка має легальну основу.

Наведені фактори є лише частиною основних детермінант, які обумовлюють злочинність у сфері службової діяльності. Але і вони свідчать про три надзвичайно важливих моменти:

1) службова злочинність є породженням не однієї чи кількох, а цілої системи різних за характером, силою детермінуючого впливу та сфер прояву соціальних передумов, причин та умов;

2) протидія службовій злочинності не може бути зведена до безпосередньої правоохоронної діяльності (виявлення, припинення, розслідування фактів службової діяльності, притягнення винних осіб до відповідальності), а являє собою реалізацію постійної функції держави по застосуванню комплексу економічних, політичних, правових, ідеологічних, організаційно-управлінських, психологічних, освітніх та інших заходів;

3) протидія службовій злочинності може призвести до відчутних позитивних результатів за умови надання пріоритету її запобіганню, передусім профілактичному впливу на певні фактори. А це, у свою чергу, є визначальним для визначення мети протидії корупції, основних її напрямів, вибору антикорупційних засобів.